

5.3.2026

Valtioneuvoston päätös Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hakemukseen lisärahoituksesta vuodelle 2025

Asia

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on 10.11.2025 hakenut hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021), jäljempänä *rahoituslaki*, 11 §:ssä tarkoitettua lisärahoitusta riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen turvaamiseen 35 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Haetun lisärahoituksen määrää on valmisteluryhmän työskentelyn aikana tarkennettu 29,43 miljoonaan euroon.

Valtiovarainministeriö on 24.11.2025 asettanut valmisteluryhmän käsittelemään Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lisärahoitushakemusta. Valmisteluryhmän tehtävä on rahoituslain 11 ja 26 §:n mukaisesti arvioida Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hakeman lisärahoituksen myöntämisen edellytyksiä sekä mahdollisesti tarvittavan lisärahoituksen määrää ja hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Valmisteluryhmän toimikausi oli 1.12.2025–23.1.2026 ja sen muistio valmistui 28.1.2026.

Valmisteluryhmässä ministeriöiden edustajat olivat yksimielisiä siitä, ettei Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ole vuodelle 2025 oikeutta lisärahoitukseen. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajat katsoivat, että ikääntyneiden palvelujen järjestämisen osalta lisärahoituksen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Rahoituslain 26 §:n mukaan valtioneuvosto päättää lisärahoituksesta valtiovarainministeriön esityksestä, joka pohjautuu edellä mainittuun ministeriöiden ja hyvinvointialueen yhteiseen valmisteluun. Päätösesitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveystalvelministeriön sekä sisäministeriön kanssa.

Päätös

Valtioneuvosto on tänään yleisistunnossaan päättänyt hylätä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hakemuksen lisärahoituksesta vuodelle 2025 rahoituslain 11 §:n perusteella, koska ei ole osoitettu, että rahoituksen taso vuonna 2025 vaarantaisi mainitussa pykälässä tarkoitettulla tavalla perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien

pelastustoimen palvelujen järjestämisen alueella ottaen huomioon myös hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät.

Perustelut

1. Sovellettava lainsäädäntö

Rahoituslain 11 §:n mukaan, jos rahoituksen taso muutoin vaarantaisi perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen, hyvinvointialueella on oikeus saada rahoituslain 2–4 luvussa säädetyn lisäksi valtiolta rahoitusta se määrä, joka on tarpeen mainittujen sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi (*lisärahoitus*) ottaen huomioon hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät. Lisärahoitusta koskevaan päätökseen voidaan ottaa palvelujen vaikuttavuutta, laatua, määrää tai järjestämisen tehokkuutta koskevia ehtoja. Lisärahoitus myönnetään valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta.

Rahoituslain 26 §:ssä säädetään lisärahoituksen myöntämisestä. Valtiovarainministeriö asettaa lisärahoitusta koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lisärahoituksen edellytyksiä, tarvittavan lisärahoituksen määrää sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Rahoituslain 11 §:n perustelujen (HE 241/2020 vp, s. 945) mukaan lisärahoituksen tarpeen arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon, jossa hyödynnetään hyvinvointialueiden ohjausprosessissa saatua tietoa sekä muuta ajantasaista tietoa hyvinvointialueen taloudesta ja toiminnasta. Arviointiperusteina ovat muun muassa palveluiden saatavuuden toteutunut kehitys, arviot saatavuuden ongelmista ja hyvinvointialueiden mahdollisuuksista toteuttaa taloutensa ja toimintansa muutoksia sekä hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne.

Lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa tarvittavaa tietoa saadaan rahoituslain 11 §:n perustelujen (HE 241/2020 vp, s. 945) mukaan eri lähteistä. Arvioinnissa käytettäviä hyvinvointialueen lakisääteisten tehtävien järjestämistä ja taloutta koskevia tietoja saadaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021), pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) ja hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) perusteella ohjaus- ja neuvotteluprosesseissa sekä hyvinvointialueesta annetun lain perusteella hyvinvointialueiden toimittamista taloustiedoista (tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja

kustannustiedot). Myös muuta hyvinvointialueiden talouden ja palvelujärjestelmän tilaa kuvaavaa, objektiivisesti arvioiden perusteltavissa olevaa tietoa, voidaan hyödyntää arvioinnissa.

Perustuslakivaliokunta (PeVL 17/2021 vp, s. 24, PeVL 15/2018 vp, s. 24) on pitänyt hyvinvointialueen oikeutta lisärahoitukseen merkityksellisenä suhteessa hyvinvointialueiden rahoitusperiaatteen toteutumiseen sekä valtion viimekätiseen velvollisuuteen turvata perusoikeuksien toteutuminen. Perustuslain mukaiseen perusoikeuksien toteuttamisveloitteeseen kuuluu valtion vastuu huolehtia siitä, että perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitetuilla alueilla on käytännön edellytykset suoriutua tehtävistään (PeVL 26/2017 vp, s. 22, ks. myös PeVL 10/2015 vp ja PeVL 37/2009 vp). Budjettirajoitteella ei voida rajoittaa lakisääteisten palvelujen saatavuutta (PeVL 26/2017 vp, s. 22–22, ks. myös PeVL 20/2004 vp, PeVL 63/2014 vp, PeVL 19/2016 vp). Sosiaali- ja terveystaloudessa rahoitusperiaatteen merkitystä korostaa perustuslain 19 §:n 3 momentin ja 22 §:n mukainen turvaamisvelvollisuus. Ratkaisevassa asemassa hyvinvointialueille osoitettujen tehtävien asianmukaisen hoitamisen turvaamisessa on nimenomaan valtion rahoituksen riittävyys ja sen oikea kohdentaminen (PeVL 15/2018 vp, s. 21). Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyyden ja perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaisten oikeuksien turvaamisen kannalta merkityksellistä on, että lisärahoituksen saamiseen on edellytysten täytyessä oikeus, eikä myöntäminen riipu tältä osin valtioneuvoston harkinnasta (PeVL 17/2021 vp, s. 24).

Rahoituslain 11 §:n perusteluissa (HE 241/2020 vp, s. 944–945) todetaan, että perustuslain mukainen rahoitusperiaate tässä yhteydessä viittaa erityisesti siihen, että voimavarojen on annettava mahdollisuudet saada lain mukaisesti perustellun tarpeen mukaisesti riittävät sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimen palvelut. Voimavarojen riittävyyttä tulee tällöin arvioida viime kädessä yksilöiden tarpeen, eikä keskimääräisen väestön perusteella.

Valtioneuvoston oikeuskanslerin päätöksessä 23.4.2025 hyvinvointialueiden talousnormiston ja järjestämisvastuuta määrittävän lainsäädännön välisestä ristiriidasta (OKV/3069/10/2024) todetaan (s. 25 ja 28) lainsäädännön perusteella olevan selvää, että lisärahoitus on selkeästi tarkoitettu ensisijaiseksi menettelyksi tilanteessa, jossa rahoituksen taso vaarantaa palveluiden järjestämisen perusoikeuksien toteuttamisen turvaavalla tavalla ja lisärahoituksen hakeminen on alueen ensisijainen keino rahoituksen riittävyyden vaarantaessa perustuslaissa ja laissa edellytetyt palvelut. Oikeuskansleri toteaa päätöksessä (s. 25–26), että yleisellä tasolla valtion velvollisuus on huolehtia siitä, että hyvinvointialueille annettava rahoitus on riittävää, ja hyvinvointialueiden velvollisuus on huolehtia siitä, että palveluja ei jätetä järjestämättä. Ei voida kuitenkaan välttyä siltä, että hyvinvointialueiden voi olla välttämätöntä priorisoida ja karsia joidenkin palvelujen osalta joitakin toimintoja siltä osin kuin lainsäädäntö jättää palveluiden järjestäjälle harkintavaltaa. Epäselvässä tilanteessa

hyvinvointialueen on lisärahoitusta hakiessaan ja hakemuksensa perusteita selvittäessään pyrittävä osoittamaan, mitä sellaisia keinoja alueella käytännössä olisi käytettävissään taloutensa tasapainottamiseksi ja alijäämänsä kattamiseksi, jotka eivät vaaranna perusoikeuksia. Toisaalta valtioneuvoston päättäessä asiasta on asiaa valmistelevalla ministeriöllä selvittämisvelvollisuus ja päätöksen osalta perusteluvelvollisuus.

Lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa voidaan kuitenkin päätyä myös siihen, että alueen rahoituksen todetaan olevan riittävä riittävien sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palvelujen järjestämiseksi. Rahoituslain 11 §:n perustelujen (s. 946) mukaan jos olisi arvioitavissa, että esille tuodut ongelmat eivät johdu siitä, että hyvinvointialueen rahoituksen taso lähtökohtaisesti olisi liian alhainen, vaan hyvinvointialue pystyisi omilla päätöksillään turvaamaan palvelujen järjestämisen, hyvinvointialueita tulisi ohjata toteuttamaan valtion ja hyvinvointialueiden ohjaus- ja neuvotteluprosessissa todettuja hyvinvointialueilla toteutettavissa olevia kustannusten hallinnan kannalta välttämättömiä toimenpiteitä ja muita mahdollisia toimenpiteitä.

Lisärahoitus on osa yksittäiselle hyvinvointialueelle kyseiselle varainhoitovuodelle maksettavaa yleiskatteellista rahoitusta ja lisärahoitus turvaa varainhoitovuoden rahoituksen tason siinä tilanteessa, jossa rahoitus ei muutoin olisi riittävä perusoikeuksien turvaamiseen kytkettyjen palvelujen järjestämiseen. Lisärahoituksen myöntäminen liittyy siten nimenomaan kyseessä olevan varainhoitovuoden rahoituksen tason riittävyyden arviointiin. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös alueen mahdollisuuksiin tehdä omia toimenpiteitä rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi. Jos rahoituksen tason todetaan uhkaavan vaarantaa perusoikeuksiin liittyvien palvelujen järjestämisen alueella, liitetään alueelle myönnettävään lisärahoitukseen ehtoja, joilla palveluiden järjestäminen ja niihin tarvittava rahoitus jatkossa voidaan turvata.

Koska rahoituslaissa säädettyjen lisärahoituksen myöntämisperusteiden mukaan lisärahoitus on tarkoitettu kuluvan vuoden palvelujen rahoituksen turvaamiseen, sitä ei myönnetä alijäämän kattamiseen. Jos hyvinvointialue ei saa katettua alijäämää hyvinvointialueesta annetun laissa säädettyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi laissa säädettyjen edellytysten täytyessä käynnistää arviointimenettelyn. Arviointimenettelyssä laaditaan yhdessä ministeriöiden ja hyvinvointialueen edustajien kanssa sopeuttamisohjelma alueen talouden tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi tarvittavista toimista. Alueen on päätettävä sopeuttamistoimista ohjelman mukaisesti. Sopeuttamisohjelma voi ulottua alijäämän kattamiskautta pidemmälle ajalle.

2. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lisärahoituksen edellytysten arviointi valmisteluryhmässä

2.1. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lisärahoitushakemus ja lisärahoituksen edellytysten arvioinnin perusteet

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on 4.11.2025 päivätyllä hakemuksellaan hakenut lisärahoitusta tilikaudelle 2025 perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämisen turvaamiseksi yhteensä 35 miljoonaa euroa. Haetusta lisärahoituksesta 3 miljoonaa euroa kohdistuu suun terveydenhuollon jononpurkuun, 13,5 miljoonaa euroa ikääntyneiden palveluihin ja 18,5 miljoonaa euroa erikoissairaanhoidon liittyvään alijäämän rahoitusosuuteen HUS-yhtymälle. Hakemuksen mukaan hyvinvointialue kykenee lisärahoituksella purkamaan syntyneitä hoitovelkaa suun terveydenhuollossa, vastaamaan nopeasti kasvaneeseen hoito- ja palvelutarpeeseen ikääntyneiden palveluissa sekä vastaamaan Uudenmaan alueiden yhteisen erikoissairaanhoidon aiheuttamista maksuvelvoitteista.

Hakemuksen mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen rahoituksen kasvu ei riitä kustannustason muutokseen, mikä vaikeuttaa lakisääteisten palvelujen turvaamista. Valtion rahoituksen kasvu ei huomioi Keski-Uudenmaan väestön voimakasta ikääntymistä ja nopeasti kasvavaa palvelutarvetta ikääntyneiden palveluissa. Hyvinvointialueen hakemuksen mukaan alueen taseeseen kertynyt alijäämä kasvaa edelleen vuonna 2025, jos valtio ei myönnä alueelle lisärahoitusta.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on valmisteluryhmän työskentelyn aikana täsmentänyt haetun lisärahoituksen määrää siten, että haettu lisärahoituksen määrä on yhteensä 29,43 miljoonaa euroa. Haetusta 29,43 miljoonan euron lisärahoituksesta 1,43 miljoonaa euroa kohdistuu suun terveydenhuollon jononpurkuun, 9,3 miljoonaa euroa ikääntyneiden palveluihin, 4,2 miljoonaa euroa vammaispalveluihin ja 14,5 miljoonaa euroa erikoissairaanhoidon liittyvään alijäämän rahoitusosuuteen HUS-yhtymälle.

Valmisteluryhmä on arvioinut Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lisärahoituksen edellytyksiä vuonna 2025. Arviointiperusteina ovat rahoituslain esitöiden mukaisesti olleet muun muassa palveluiden saatavuuden toteutunut kehitys, arviot saatavuuden ongelmista ja alueen mahdollisuuksista toteuttaa taloutensa ja toimintansa muutoksia sekä hyvinvointialueen taloudellinen tilanne.

Valmisteluryhmä on tarkastellut hyvinvointialueen palvelujen järjestämistä toiminta- ja taloustietojen perusteella hyödyntäen sosiaali- ja terveydenhuollon osalta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Valtiokonttorin tietopohjaa, valvontaviranomaisten selvityksiä ja päätöksiä sekä alueen päätöksentekoaasiakirjoja ja alueen toimittamaa muuta selvitystä. Pelastustoimen osalta hyödynnettiin Valtiokonttorin ja pelastustoimen toimenpiderekisterin tietoja,

Keski-Uudenmaan hyvinvointialuetta koskevaa vuosittaista selvitystä sekä sisäministeriön laatimaa valtakunnallista selvitystä pelastustoimen palveluiden ja talouden tilasta, Etelä-Suomen aluehallintoviraston asiantuntija-arvioita, sisäministeriön ja aluehallintoviraston vuoden 2025 aikana tehdyn tietopyynnön vastauksia sekä alueen lisärahoitusprosessin aikana toimittamia materiaaleja.

2.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen

Valmisteluryhmän arvion mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole vuoden 2025 alussa järjestänyt **sosiaali- ja terveydenhuollon** palveluja kaikilta osin lainsäädännön mukaisesti.

Suun terveydenhuollon palvelut eivät kaikilta osin ole vuoden 2025 alussa toteutuneet voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Tammikuussa 2025 suun terveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn kuuden kuukauden enimmäisaika oli ylittynyt noin 40 prosentilla 23 vuotta täyttäneistä ja kolmen kuukauden enimmäisaika noin 20 prosentilla alle 23-vuotiaista. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on kuitenkin vuoden 2025 aikana toteuttanut toimia hoitoon pääsyn ja palvelujen saatavuuden parantamiseksi. Jononpurkamista koskevista toimista on aiheutunut hyvinvointialueelle noin 1,43 miljoonan euron hyvinvointialueen talousarvioylitykseen johtanut lisäkustannus. Lokakuussa 2025 hoitoon pääsy on toteutunut lähes lainsäädännössä asetettujen määräaikaisten mukaisesti.

Valmisteluryhmän arvion mukaan hyvinvointialueen toimet suun terveydenhuollon jononpurkamiseksi ovat olleet tarpeelliset. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan jononpurusta aiheutuneiden noin 1,43 miljoonan euron lisäkustannusten kattamiseksi hyvinvointialueella olisi ollut keinoja, joiden avulla tarvittavat taloudelliset resurssit olisivat olleet kohdennettavissa suun terveydenhuollon palvelujen lainmukaistamiseksi alueen saaman valtion rahoituksen puitteissa.

Muun terveydenhuollon osalta valmisteluryhmän arvio on, että palvelut on vuonna 2025 järjestetty voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon palvelujen ja ensihoitopalvelun järjestämistä vastuu on HUS-yhtymä.

Ikääntyneiden ympärivuorokautiset asumispalvelut eivät valmisteluryhmän arvion mukaan ole vuoden 2025 alussa toteutuneet lainsäädännön mukaisesti. Lakisääteinen kolmen kuukauden määräaika ikääntyneiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on vuoden 2025 alussa ylitetty toistuvasti. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on kuitenkin vuoden 2025 aikana toteuttanut toimia ikääntyneiden asumispalvelujen turvaamiseksi. Asumispaikkojen määrää on nostettu lisäämällä ostopaikkojen määrää 147 paikalla. Asumispaikkojen lisäämisestä hyvinvointialueelle aiheutunut lisäkustannus on vuonna 2025 ollut yhteensä 6,2 miljoonaa euroa.

Ikääntyneiden kotihoidon ja yhteisöllisen palveluasumisen osalta palvelut on valmisteluryhmän näkemyksen mukaan vuonna 2025 järjestetty voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Kotihoidon piirissä olevien ikääntyneiden asiakkaiden määrä on hyvinvointialueella kasvanut vuonna 2025, mikä on lisännyt hyvinvointialueen kustannuksia 3,1 miljoonalla eurolla vuonna 2025.

Valmisteluryhmän ministeriöiden edustajien näkemyksen mukaan hyvinvointialueella olisi vuonna 2025 ollut käytettävissään rakenteellisia, palveluverkkoon liittyviä ja toiminnallisia keinoja, joiden avulla ikääntyneiden palveluihin tarvittavat taloudelliset resurssit olisivat olleet kohdennettavissa palvelujen lainmukaistamiseksi hyvinvointialueen saaman valtion rahoituksen puitteissa. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue puolestaan katsoo, että lisärahoituksen myöntämisen edellytykset vuonna 2025 täyttyvät ikääntyneiden palvelujen järjestämisen osalta.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on vuonna 2025 lisännyt kehitysvammaisten henkilöiden asumispalvelujen palveluostoja 4,2 miljoonalla eurolla asukasmäärän kasvun (32 asiakasta) vuoksi. Valmisteluryhmän arvion mukaan **vammaisten palvelut** on vuonna 2025 järjestetty Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, eikä lisärahoitukselle ole perusteita. Hyvinvointialueella on ollut useita mahdollisuuksia sopeuttaa toimintonsa edelleen siten, että varainhoitovuoden rahoitus olisi riittänyt lakisääteisten palvelujen toteuttamiseen.

Työikäisten sosiaalihuollon palvelujen järjestämiseen ja saatavuuteen liittyviä ongelmia ei Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ole vuonna 2025 ollut ja mahdollisissa yksittäistapauksissa ilmenneisiin ongelmiin hyvinvointialue on käytettävissä olevan tiedon perusteella kohdistanut asianmukaiset toimet. Kokonaisuutena arvioiden työikäisten sosiaalihuollon palvelut ovat valmisteluryhmän arvion mukaan toteutuneet lainsäädännön edellytysten mukaisesti.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut eivät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon määräaikaisten terveystarkastusten osalta ole toteutuneet Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella lainsäädännön mukaisesti vuonna 2025. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 3.3.2025 antanut uhkasakolla tehostetun määräyksen korjata koulu- ja opiskeluterveydenhuollon puutteet. Määräyksen mukaan hyvinvointialueen on pitänyt saattaa terveydenhoitajan ja lääkärin tekemät määräaikaisten terveystarkastukset lain edellyttämälle tasolle vuoden 2025 marraskuun loppuun mennessä.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on vuonna 2025 tehnyt korjaavia toimenpiteitä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon määräaikaisten terveystarkastusten saattamiseksi lainmukaisiksi. Aluehallintovirastolle 8.12.2025 antamassa vastauksessaan hyvinvointialue on todennut, että koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa terveydenhoitajien ja lääkärin terveystarkastuksissa

on tapahtunut merkittävää parantumista aiempiin vuosiin nähden. Lisäksi hyvinvointialue on vahvistanut, että terveydenhoitajien määrää on lisätty henkilöstömitoitussuositusta vastaavaksi ja lääkäriyötä on kohdistettu aiempaa paremmin terveystarkastuksiin.

Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on toteuttanut lasten, nuorten ja perheiden palveluja koskevat korjaavat toimet valtion rahoituksen puitteissa sekä tehnyt tarpeellisia rakenteellisia ja toiminnallisia toimia taloudellisten resurssien kohdentamiseksi nimenomaisesti näiden palvelujen lainmukaistamiseksi. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan lisärahoitukselle ei ole perusteita lasten, nuorten ja perheiden palvelujen osalta. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole hakemuksessaan hakenut lisärahoitusta lasten, nuorten ja perheiden palvelujen järjestämiseen.

2.3. Pelastustoimen järjestäminen

Järjestämisvastuu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palveluista on 22.6.2022 tehdyllä yhteistoimintasopimuksella siirretty Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Palvelut tuottaa Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, joka on osa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen organisaatiota. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen pelastustoimen palveluja tuotetaan palvelutasopäätöksen mukaisesti yhtenä kokonaisuutena.

Valmisteluryhmän arvion mukaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelut eivät täysin vastaa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen riskejä ja uhkia. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on vuonna 2024 antanut korjausmääräyksen ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaan liittyvien puutteiden korjaamiseksi. Aluehallintovirasto ei kaikilta osin ole kyennyt tekemään tarkempaa arviota vuoden 2024 palvelujen tilasta, koska Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen selvityksen tiedot ovat paikoin olleet puutteelliset. Hyvinvointialueen selvityksessä ei ole eritelty toimintatietoja kahden hyvinvointialueen osalta.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue ei ole hakemuksessaan hakenut lisärahoitusta hyvinvointialueen pelastustoimen palveluihin. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen laskennallinen rahoitus ylittää vuoden 2025 arvioidut nettokäyttökustannukset 2 miljoonalla eurolla. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ei ole saadun selvityksen perusteella kehittämässä tai ei ole kehittänyt pelastustoimen palveluja vuonna 2025 tavalla, joka edellyttäisi lisärahoitusta Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen osalta.

2.4. Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne vuonna 2025

Valtion yleiskatteellinen rahoitus Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle on vuonna 2025 ollut noin 860 miljoonaa euroa.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvion tavoitteena on ollut tasapainoinen tulos. Hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvio sisältää sopeutustoimia yhteensä 24 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueen aluevaltuusto on huhtikuussa 2025 päivittänyt hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman. Uusi ohjelma sisältää 66 miljoonan euron säästötoimenpiteet, joiden toteutus sijoittuu pääosin vuosille 2026 ja 2027.

Elokuussa 2025 Valtiokonttorille raportoidussa tilinpäätösennusteessa tilikauden alijäämä on arvioitu 17,8 miljoonaksi euroksi. Hyvinvointialueen vuoden 2025 toimintamenoiksi on tilinpäätösennusteessa ennakoitu yhteensä 939,5 miljoonaa euroa ja toimintatulojen määräksi 61,4 miljoonaa euroa. Elokuun 2025 ennusteen mukaisesti toimintamenot ylittävät toimintatulot ja valtion rahoituksen, ja vuosikate olisi siten vuonna 2025 noin 14,53 miljoonaa euroa negatiivinen. Poistoja ja arvonalentumisia tilinpäätösennusteessa on noin 3,3 miljoonaa euroa.

Tammikuussa 2026 valmisteluryhmän työskentelyn loppuvaiheessa on ennakkolisten tilinpäätöstietojen perusteella vahvistunut, että hyvinvointialueen vuoden 2025 tulos toteutuu alkuperäistä talousarviota ja jopa tilinpäätösennustetta parempana. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen Valtiokonttorille raportoiman tilinpäätösarvion mukaan tilikausi 2025 on 8,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tämän seurauksena hyvinvointialueen alijäämien kokonaismäärä on vuoden 2025 lopussa 105,8 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueella ei vuonna 2025 ole ollut maksuvalmiusongelmia. Vuoden 2025 kolmannen neljänneksen toteutuman perusteella hyvinvointialueen rahavarat ovat noin 4,4 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueella ei ole ollut sijoitusomaisuutta rahoitusarvopapereina. Hyvinvointialue on turvautunut lyhytaikaiseen lainaan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Joulukuussa 2025 lyhytaikaista lainaa on ollut yhteensä 90,4 miljoonaa euroa. Tilinpäätösennusteen perusteella Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lainakanta vuoden 2025 lopussa on noin 120,7 miljoonaa euroa.

2.5. Kokonaisarvio vuoden 2025 lisärahoitustarpeesta

Valmisteluryhmän arvion mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut eivät alkuvuonna 2025 ole toteutuneet suun terveydenhuollon palvelujen, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lakisääteisten terveystarkastusten sekä ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen järjestämisen osalta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on vuoden 2025 aikana toteuttanut toimia hoitoon pääsyn ja palvelujen saatavuuden parantamiseksi sekä palvelujen järjestämisessä ilmenneiden ongelmien poistamiseksi. Valmisteluryhmä katsoo, että kokonaisuutena arvioiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen lakisääteisten palvelujen järjestäminen on vuoden 2025 lopulla toteutunut hyvinvointialueella vähintään voimassa olevassa lainsäädännössä säädetyn mukaisesti.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialuetta koskevien valmisteluryhmän käytössä olleiden talous- ja toimintatietojen sekä valmisteluryhmän työskentelyn kuluessa saatujen selvitysten perusteella valmisteluryhmä on arvioinut, että hyvinvointialueella olisi ollut käytössä mahdollisuuksia sopeuttaa toimintojaan edelleen siten, että varainhoitovuoden rahoitus olisi riittänyt lakisääteisten palvelujen toteuttamiseen.

Hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon palvelut (sis. somaattinen erikoissairaanhoido, ensihoito ja päivystys) ovat vuonna 2025 muodostaneet noin 31 prosenttia alueen nettokäyttökustannuksista. HUS-yhtymä järjestää Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen väestön erikoissairaanhoidon, mutta hyvinvointialue vastaa osaltaan sen rahoittamisesta. Koska erikoissairaanhoidon osuus muodostaa noin kolmanneksen hyvinvointialueen nettokäyttökustannuksista, hyvinvointialueen olisi kustannusten hallitsemiseksi valmisteluryhmän näkemyksen mukaan ollut tarkoituksenmukaista panostaa edelleen erikoissairaanhoidon toiminnan optimointiin ja HUS-yhtymän ohjaukseen yhdessä muiden Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa. Erikoissairaanhoidon käytön optimointi olisi valmisteluryhmän näkemyksen mukaan ollut tarkoituksenmukaista kohdistaa erikoissairaanhoidon käytön vähentämiseen sekä vaikuttavuuden ja hoidon oikean tason varmistamiseen.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen perusterveydenhuollon asukaskohtainen nettokustannus on vuonna 2024 ollut noin 706 euroa koko maan keskiarvon ollessa 680 euroa per asukas. Hyvinvointialueen väestötarpeeseen suhteutettuna asukaskohtainen nettokustannus on ollut noin 13 prosenttia korkeampi kuin Manner-Suomessa keskimäärin. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella olisi vuonna 2025 ollut mahdollisuuksia toteuttaa perusterveydenhuollon järjestämisessä sopeutustoimia lakisääteisiä palveluja vaarantamatta. Hyvinvointialue olisi perusterveydenhuoltoa edelleen vahvistamalla ja sen vaikuttavuutta lisäämällä sekä palveluketjujen sujuvuutta parantamalla pystynyt vaikuttamaan erikoissairaanhoidon kustannusten kasvuun etenkin ikääntyneiden päivystysketjua kehittämällä.

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 20 §:ää (741/2024) on muutettu 1.1.2025 lukien siten, että vanhusten ympärivuorokautisen hoidon lakisääteistä henkilömitoitusta on alennettu. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan hyvinvointialueella olisi

ollut mahdollista toteuttaa lainmuutosta vastaavien toimien toimeenpano sekä omassa palvelutuotannossa että ostopalvelusopimuksissa jo alkuvuonna 2025. Alkuvuonna 2025 toteutettujen toimien vaikutus olisi valmisteluryhmän varovaisen arvion mukaan ollut yli 3 miljoonaa euroa.

Muita mahdollisia vuonna 2025 toteutettavissa olleita sopeutustoimia olisivat valmisteluryhmän arvion mukaan olleet esimerkiksi muiden kuin lakisääteisten etuuskien vähennys ja palvelujen lopettaminen.

Edellä selostetun lisäksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella olisi valmisteluryhmän näkemyksen mukaan vuonna 2025 ollut mahdollisuuksia toteuttaa palveluverkkoon sekä hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan liittyviä sopeutustoimia. Valmisteluryhmässä on tunnistettu, että palveluverkon uudistamisen toimeenpanon ja laajuuden tehostaminen loisi edellytyksiä useamman miljoonan euron vuosittaiselle kustannushyötypotentialille. Vuosia 2025–2027 koskeva hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma sisältää toimenpiteitä useiden alueen toimintayksiköiden lopettamiseksi ja tiloista luopumiseksi. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan edellä mainittujen toimien aikaistaminen edes osittain toteutettavaksi vuonna 2025 olisi turvannut alueen rahoituksen riittävyttä usealla miljoonalla eurolla. Valmisteluryhmän näkemyksen mukaan vaihtoehtoisia tapoja ja usean eri toimenpiteen yhdistelmiä toteuttaa tehostamistoimia on niin paljon, että niiden kustannusvaikutuksen yksityiskohtainen arviointi osana lisärahoitushakemuksen käsittelyä on haastavaa.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on hakenut lisärahoitusta erikoissairaanhoidon liittyvään vuoden 2023 alijäämän rahoitusosuuteen HUS-yhtymälle. Valmisteluryhmässä on todettu, että lisärahoitus on tarkoitettu varainhoitovuoden palvelujen rahoituksen turvaamiseen, eikä sitä siten voida myöntää edellisten vuosien alijäämien kattamiseen.

Edellä selostetun perusteella valmisteluryhmän ministeriöiden edustajien näkemyksen mukaan edellytykset lisärahoituksen myöntämiselle eivät täyty. Saadun selvityksen perusteella vuotuisen rahoituksen tason ei rahoituslaissa tarkoitettulla tavalla voida katsoa vaarantavan perusoikeuskäytäntöisten palvelujen järjestämisen. Siten oikeutta lisärahoitukseen ei synny. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan ikääntyneiden palvelujen järjestämisen osalta lisärahoituksen myöntämisen perusteet täyttyvät, muilta osin eivät.

3. Valtioneuvoston arviointi lisärahoituksen edellytyksistä

Lisärahoitusoikeuden, -tarpeen tai -määrän arvioinnissa tarkastellaan hyvinvointialueen varainhoitovuonna käytettävissä olevan rahoituksen tasoa

suhteessa perusoikeuskyltöntäisten ja lakisääteisten tehtävien järjestämisen kustannuksiin, ei hyvinvointialueelle kertynyttä alijäämää tai sen kattamista.

Valtioneuvosto yhtyy valmisteluryhmän arvioon siitä, että Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut eivät alkuvuonna 2025 ole toteutuneet suun terveydenhuollon palvelujen, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lakisääteisten terveystarkastusten sekä ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen järjestämisen osalta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Muilta osin hyvinvointialueen järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut on vuonna 2025 järjestetty lainsäädännön mukaisesti. Arvioitaessa hyvinvointialueen oikeutta saada lisärahoitusta tulee tarkastella myös niitä toimenpiteitä, joita hyvinvointialue on tehnyt valtion rahoituksen tason riittävyden turvaamiseksi.

Valtioneuvosto toteaa valmisteluryhmän tavoin, että Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on vuoden 2025 aikana toteuttanut toimia hoitoon pääsyn ja palvelujen saatavuuden parantamiseksi sekä palvelujen järjestämisessä ilmenneiden ongelmien poistamiseksi. Valtioneuvosto yhtyy valmisteluryhmän näkemykseen ja arvioon siitä, että kokonaisuutena arvioiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen lakisääteisten palvelujen järjestäminen on vuoden 2025 lopulla toteutunut Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella vähintään voimassa olevassa lainsäädännössä säädetyn mukaisesti.

Vaikka Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on edellä todetun mukaisesti toteuttanut välttämättömiä toimia ja tehnyt kehittämistyötä, hyvinvointialueella olisi valtioneuvoston näkemyksen mukaan ollut käytettävissä mahdollisuuksia kohdentaa vuoden 2025 valtion rahoitusta palvelujen turvaamiseksi siten, että vuoden 2025 alkupuolella havaitut puutteet olisi tällä rahoituksella voitu korjata.

Valtioneuvosto korostaa oikeuskanslerin 23.4.2025 antamassa ratkaisussaan¹ toteamaa hyvinvointialueen velvoitetta edelleen priorisoida ja karsia joidenkin palvelujen osalta joitakin toimintoja siltä osin kuin lainsäädäntö jättää palvelujen järjestäjälle harkintavaltaa.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että palveluverkon osuus hyvinvointialueen aluevaltuuston huhtikuussa 2025 päivittämän tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman sopeutustoimissa on pieni. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että valtio on hyvinvointialueen kanssa käydyissä vuosittaisissa neuvotteluissa antanut vuonna 2024 ja vuonna 2025 palveluverkkoon liittyviä toimenpidesuosituksia.

---

¹ OKV/3069/10/2024, s. 26.

Koska rahoituslaissa säädettyjen myöntämisperusteiden mukaan lisärahoitus on tarkoitettu varainhoitovuoden palvelujen rahoituksen turvaamiseen, lisärahoitusta ei myönnetä alijäämän kattamiseen.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen Valtiokonttorille vuoden 2026 alkupuolella raportoiman tilinpäätösarvion mukaan alueen tilikausi 2025 on 8,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Aiemmin tässä päätöksessä selostetun perusteella on valtioneuvoston näkemyksen mukaan arvioitavissa, että hyvinvointialue olisi vuonna 2025 pystynyt omilla päätöksillään turvaamaan perusoikeusliitännäisten palvelujen järjestämisen alueen käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa. Vaikka Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on valmisteluryhmässä katsonut, että lisärahoituksen edellytykset täyttyvät ikääntyneiden palvelujen osalta, valtioneuvoston näkemyksen mukaan voidaan kuitenkin aiemmin selostetun perusteella katsoa, että hyvinvointialueen ongelmat eivät johdu siitä, että hyvinvointialueen rahoituksen taso on lähtökohtaisesti varainhoitovuonna 2025 ollut liian alhainen. Näin ollen valtioneuvosto hylkää Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lisärahoitushakemuksen.

Muutoksenhaku

Rahoituslain 30 §:n mukaan, jos hyvinvointialue on tyytymätön päätökseen hyvinvointialueen lisärahoituksen myöntämisestä, hyvinvointialueella on oikeus kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan tehdä päätöksen tehneelle viranomaiselle oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Lainsäädäntöneuvos

Merja Salmi